Eduskunnan lakivaliokunnalle
LaV@eduskunta.fi

23.4.2018 1 (2)

Lisälausunto
Hallituksen esitys HE 30/2018 vp (rikoslain ym. muuttaminen)

Pyydettynä lisälausuntonani terrorismidirektiivin kansallisesta täytäntöönpanosta lausun vielä kunnioittavasti seuraavan.

Perusoikeudet

Ymmärsin käräjätuomari Maritta Pakariselta, että hän olisi toimittanut lakivaliokunnalle tiedoksi Ranskan perustuslakituomioistuimen ratkaisun, jossa perustuslakituomioistuin oli todennut ns. itseopiskelua koskevan kriminalisoinnin Ranskan perustuslain vastaiseksi (Décision n° 2017-682 QPC du 15 décembre 2017, http://www.conseil-constitutionnel.fr/conseil-constitutionnel/francais/les-decisions/acces-par-date/decisions-depuis-1959/2017/2017-682-qpc/decision-n-2017-682-qpc-du-15-decembre-2017.150405.html). Varmuuden vuoksi viittaan ratkaisuun itsekin ja totean, että kiinnitin sinänsä huomiota itseopiskelun ja sananvapauden väliseen suhteeseen jo alkuperäisessä lausunnossani.

Matkustamisen edistäminen ja matkustamisen edistämisen rahoittaminen (34 a luvun 5 ja 5 c §)

Olen edelleen sitä mieltä, että uutta rikoslain 5 c §:ää ei tarvita, vaan matkustamisen edistämisrikokseen voitaisiin soveltaa yleistä rikoslain 5 luvun 6 §:ssä tarkoitettua avunantosäännöstä. Mikäli kyseistä pykälää ei säädettäisi, vaikuttaisi se myös ehdotettuun 34 a luvun 5 §:ään siten, että sen 2 momentista poistetaan viittaus 5 c §:ään.

Totean, että mainittu seikka on toisaalta varsin puhtaasti lainsäädäntötekninen ratkaisu, eikä se ole suurin ongelma lakiesityksessä. Selvästi tärkeämpää olisi, että sikäli kun säännös halutaan esityksessä mainituilla perusteilla säätää, tulisi sen 1 momenttiin lisätä vaatimus neuvojen, toimien tai muiden auttamistapojen *olennaisuudesta*. Viittaan tältä osin professori Kimmo Nuotion lisälausuntoon, jossa säännösteksti on muotoiltu tältä osin asianmukaiseksi.

Simonkatu 12 B 20
00100 Helsinki
Puhelin (09) 6866 120
Faksi (09) 6866 1299
info@asianajajaliitto.fi
www.asianajajaliitto.fi

Simonsgatan 12 B 20
00100 Helsingfors
Tel. +358 9 6866 120
Fax +358 9 6866 1299
info@advokatforbundet.fi
www.advokatforbundet.fi

Laki varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi (325/2013)

Kuten olen aikaisemmin tuonut esiin, matkustamisen edistämisrikoksessa ollaan – tai ainakin voidaan olla – todella etäällä varsinaisesta terrorismirikoksesta. Toisaalta nykyisessä laissa varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi (ns. jäädyttämislaki) säädetään, että mikä tahansa rikoslain 34 a luvussa rangaistavaksi säädetystä teosta johtuva rikosepäily johtaa siihen, että asianomaisen henkilön varat *on jäädytettävä*.

Asiassa tulisi tämän vuoksi vielä harkita – sikäli kun ehdotettu rikoslain 34 a luvun 5 c § säädetään – että varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain 3 §:n 1 momentin 2 kohtaan tehtäisiin seuraava lisäys (lisäys lihavoituna):

> 2) luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, jota on syytä epäillä, jolle vaaditaan rangaistusta tai joka on tuomittu rikoslain (39/1889) 34 a luvussa rangaistavaksi säädetystä teosta; **ei kuitenkaan rikoslain 34 a luvun 5 c §:ssä tarkoitetusta terrorismirikoksen tekemistä varten tapahtuvasta matkustamisen edistämisestä tai tällaisen rikoksen rahoittamisesta;**

Toisaalta varojen jäädyttämislain muuttamista tulisi myös pohtia kenties kokonaisuutena muussa kuin nyt käsillä olevan direktiivin implementoinnin yhteydessä. Käytännön kokemuksen perusteella olen esimerkiksi vahvasti sitä mieltä, että jäädyttämispäätöksen riitauttaminen tulisi siirtää pääasiaa (mahdollisesti) käsittelevälle tuomioistuimelle eli hallinto-oikeudesta käräjäoikeuteen, jolla on toisaalta myös lopullinen velvollisuus turvata oikeudenmukainen oikeudenkäynti (ks. ja vrt. esim. julkisuuslain perusteella tehtyjä valituksia esitutkinta-aineiston julkisuudesta; esim. KHO 2015:15).

Koska YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1373/2001 – johon siis jäädyttämislaki perustuu – ei johtanut lainsäädäntötoimiin matkustamisen edistämisen rahoittamisen kriminalisoinniksi, en näe päätöslauselmasta johtuvaa estettä mainitun rajoituksen lisäämiseksi jäädyttämislakiin.

Terroristisen tarkoituksen määritelmä (rikoslain 34 a luvun 6 §)

Olen samaa mieltä professori Nuotion kanssa siitä, että rikoslain 34 a luvun 6 §:ään tulisi lisätä uusi 4 momentti hänen esittämässään muodossa. Mainittu lisäys selventäisi terroristisen tarkoituksen määritelmää, ja sillä on vankka perusta myös direktiivissä; tarkemmin sanottuna direktiivin johdanto-osan 37 kappaleessa.

Myöhemmässä vaiheessa, kun terrorismilainsäädäntöä toivottavasti harkitaan kokonaisuutena uudistettavaksi, tulisi pohtia määritelmäkohtien 3 ja 4 poistamista, kuten professori Nuotio on esittänyt.

Helsingissä, 23. huhtikuuta 2018

Jussi Sarvikivi
asianajaja
Helsinki